

събѣседникъ да бърбори до насита. „Грамадниа“ рисувахе на „Сладкодумния въ живи цвѣтисти картини далечното минало, изживѣно отъ цѣлото челоуѣчество въ врѣме на първобитното му състояние, б) въ жестокогo варварско врѣме, в) прѣзъ тѣмнитѣ и мракобесни срѣдни вѣкове, г) прѣзъ врѣмето на възражданieto Ренесанса—д) картини отъ новото, модерното врѣме, което самитѣ двамата прѣживѣваха, той рисувахе и разкошни картини изъ живота на прѣкрасното, на доброто далечно бждаще, много далечното бждаще, като инжектираше въ гѣнкитѣ на душата на събѣседника си идеитѣ на модерния социализъмъ и бждащия комунизъмъ — ксмунизъмъ на много, много далечното бждаще. Всички тия цвѣтисти картини „грамадниа“ рисувахе въ цвѣтисти изрази, оживотворящи златнитѣ мечти и златнитѣ надежди на социализма; той всѣкога завършваше бѣседата си съ слѣдната формула: „до сега, за сега, и дълго врѣме още, челоуѣкътъ, билъ той високо просвѣтенъ или дебелакъ прѣстакъ, ще се придържа о вълчия принципъ: „всичко за менъ, нищо за другитѣ“; а когато настане доброто врѣме на социализма, тогава ще владѣе принципа на Прометей: „нищо за менъ, всичко за другитѣ“. И, Тогава, само тогава, ще настане миръ на земята—ще настане „Царството Божие“, за каквото е говорилъ Христосъ на събралитѣ се около него тълпи отъ народъ, за да слушатъ „Божественото му слово“ Наблюдавани отъ страна, въ врѣме на бѣседата, всѣки би си помислилъ, че „Сладкодумния“ пѣвецъ на българската земя, бѣ нѣщо, като мълчалива аудитория за „Грамадниа“, носителътъ на грамадни идеи подъ балканското небе. Пѣвецътъ на „забравенитѣ“, мълчаливо, съ дълбока духовна наслада, слушаше авторътъ на Миналото, но при все това Вазовъ не стана нито модеренъ социалистъ, нито пѣкъ комунистъ отъ далечното бждаще. Той си остана за велика радостъ на домашнитѣ му, цѣль цѣленичекъ високопросвѣтенъ националистъ, какъвто го бѣ създадо българското небе; и засуканото отъ него въ Сопотъ българскр млѣко

Въ онова врѣме „Сладкодумния“ пѣвецъ на българската земя, много се интересувахе да знае за станалата метаморфоза въ дълбочинитѣ на душата на великиятъ художникъ-Толстой, великия синъ на великата руска земя „Грамадниа“, използвайки най новитѣ разбирания на психическитѣ процеси, разяснени отъ модерната психо-физиология, нагледно, въ живи картини, той му разкри и обясни прѣживѣния душевенъ трагизъмъ въ Толстой. Той му нарисува въ жива картина, останалата борба въ дълбочинитѣ на неговата душа, между мждрецътъ-философъ-моралистъ художникътъ-безбожникъ-Епекуриецъ. До 60-та си година, Толстой, като всѣки